

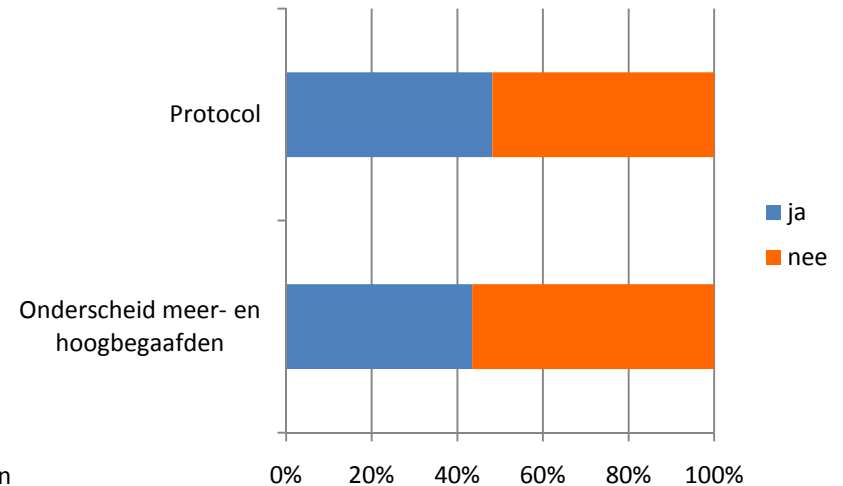
Basisscholen en hoogbegaafdheid

Situatieschets op basis van een
indicatief onderzoek door Productief
onder basisscholen

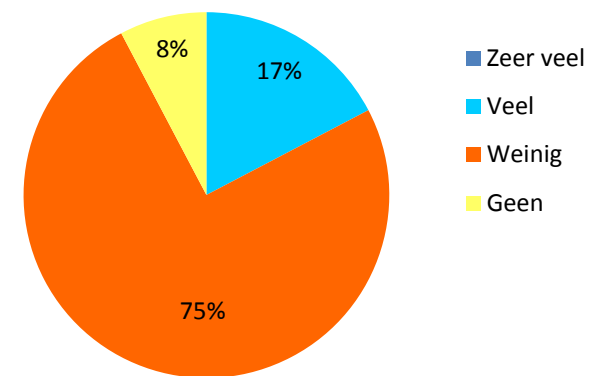
januari 2009, Marijn van Herel

Basisscholen hebben nog weinig ervaring met begaafdenbegeleiding

- Enquête is ingevuld door 29 scholen, waarvan:
 - 6 leerkrachten
 - 14 intern begeleiders
 - 4 begeleiders begaafden/talentengroepen
 - 3 schooldirecteuren
 - 2 anders
- Veel scholen zijn bezig met het ontwikkelen van beleid voor begaafde leerlingen
 - Iets meer dan de helft van de scholen heeft nog geen protocol voor hoogbegaafdheid. De scholen die nog geen protocol hebben, zijn momenteel bezig met de ontwikkeling ervan; "Wordt aan gewerkt"
- Meer-en hoogbegaafdheid: aantallen en criteria
 - Sommige scholen hebben geen inzicht in het aantal begaafde leerlingen op hun school
 - 43% van de scholen maakt onderscheid tussen meerbegaafde en hoogbegaafde leerlingen
 - Scholen die onderscheid maken tussen meer- en hoogbegaafde leerlingen tellen:
 - gemiddeld 5 hoogbegaafde leerlingen
 - gemiddeld 15 meerbegaafde leerlingen
 - Een aantal scholen hanteren als criterium voor hoogbegaafdheid een IQ van minimaal 130, A-scores op meerdere gebieden, of SiDi-R i.v.m. onderpresteerders
 - Ook wordt als 'signaal' voor hoogbegaafdheid genoemd: normale werk zeer snel af hebben, creatief kunnen denken, werkhouding
- Scholen hebben nog weinig ervaring met begaafdenbegeleiding
 - Op de vraag: 'Hoeveel ervaring heeft uw school met het begeleiden van meer-/hoogbegaafde leerlingen?', antwoordt 83% weinig tot geen ervaring
 - Geen van de scholen geeft aan 'zeer veel' ervaring te hebben

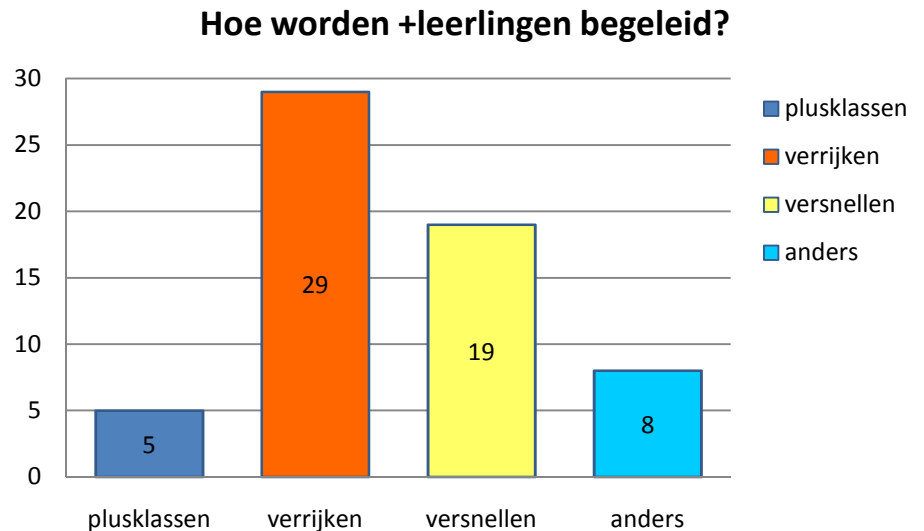

Hoeveel ervaring met begaafdenbegeleiding?

‘Verrijken’ en ‘Versnellen’ zijn de meest voorkomende manieren waarop scholen de +leerlingen begeleiden

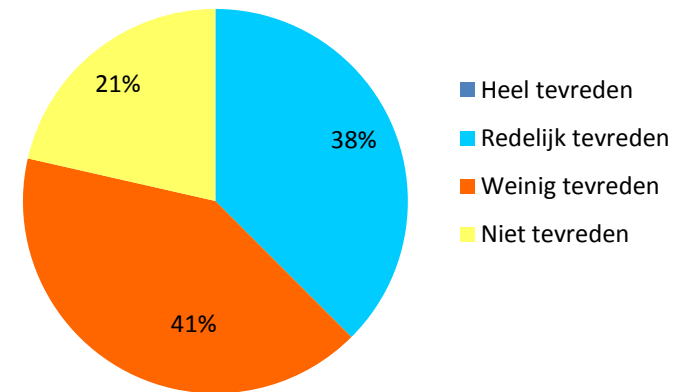
- Op de vraag: ‘Op welke wijze worden +leerlingen op uw school begeleid?’ antwoorden **alle** scholen ‘**verrijken**’. Daarnaast geven 19 scholen aan dat ze daarnaast ook ‘versnellen’
 - Bij ‘versnellen’ wordt opgemerkt dat een leerling max. 1 maal ‘mag’ versnellen
 - Als voorbeelden bij ‘verrijken’ worden genoemd: techniek materialen, verrijkende en verdiepende materialen in de klassikale kieskast, andere talen, zoals Arabisch, lessen filosofie
- Onder de categorie ‘anders’ (28%) wordt onder meer aangegeven:
 - compacten (vaak d.m.v. routeboekjes)
 - een ‘ga-maar-door-kast’
 - projectwerk
 - klassendoorbekend werken
- Een aantal scholen (17%) maakt gebruik van plusklassen. De plusklassen hebben veelal betrekking op de bovenbouw, vaak voor een dagdeel per week /in vorm van talentgroep
- Diverse scholen geven aan dat de wijze van begeleiding per situatie verschilt, afhankelijk van de leerling en in overleg met de ouders

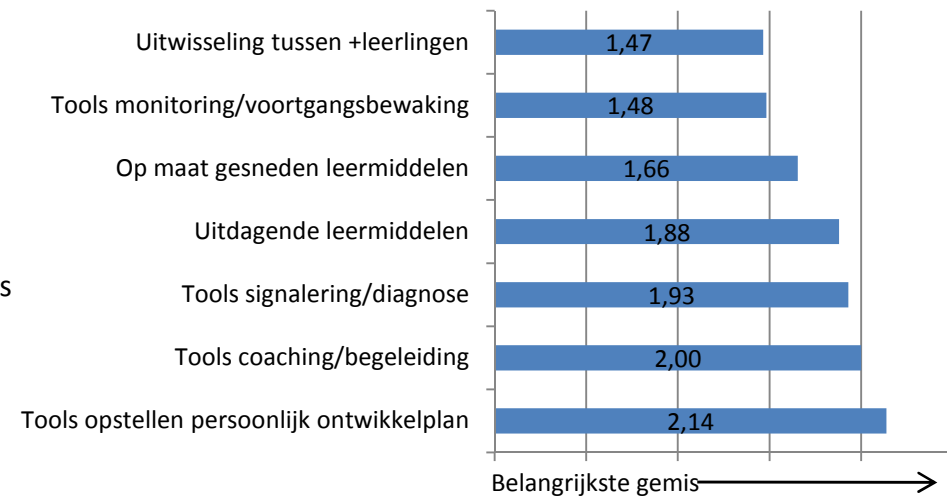
Aanzienlijke ontevredenheid over huidige begeleidingsmogelijkheden. Belangrijkste gemis is 'Tools voor het opstellen van een persoonlijk ontwikkelplan'

- Een ruime meerderheid van de scholen (62%) is niet of weinig tevreden over de mogelijkheden die de eigen school heeft voor het begeleiden van +leerlingen
 - De categorie scholen die aangeeft 'niet tevreden' te zijn (21%), heeft veelal weinig ervaring o.g.v. begaafdenbegeleiding
- Geen enkele school is 'zeer tevreden', 38% is 'redelijk tevreden'
- De antwoorden op de vraag 'Wat mist u het meest bij het begeleiden van meer- en hoogbegaafden?' leveren niet een eenduidig beeld op; per item wordt verschillend gedacht over het belang ervan
- Kijkend naar het gemiddelde komt 'Tools voor het opstellen van een persoonlijk ontwikkelplan' als belangrijkste gemis naar voren
- Daarnaast staan 'Tools voor coaching/begeleiding' en 'Tools voor signalering/diagnose' in de top 3 van zaken waar men behoefte aan heeft

Hoe tevreden?

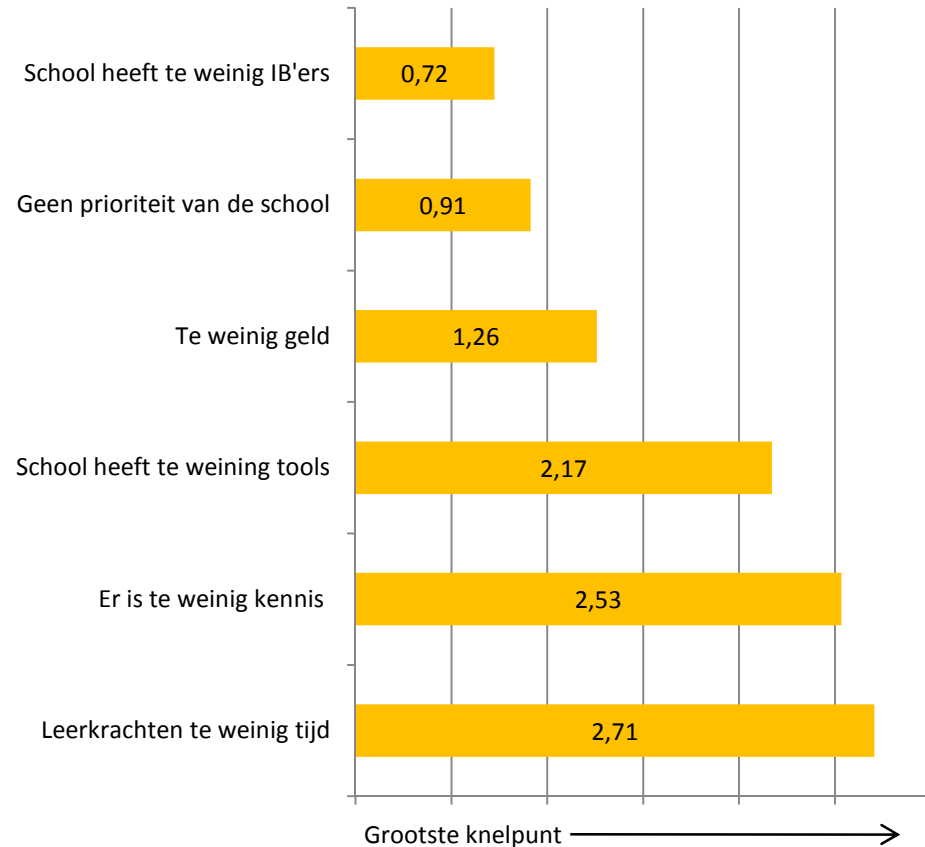
Wat mist u?

Scholen ervaren 'Te weinig tijd van leerkrachten' als het grootste organisatorische knelpunt, gevolgd door 'Te weinig kennis'

- De 'top 3' van organisatorische knelpunten bij het begeleiden van +leerlingen, betreft het tekort aan tijd van leerkrachten, te weinig kennis en te weinig beschikbare tools voor begaafdenbegeleiding
- Gemaakte opmerkingen
 - "Helaas geen formatieplaatsen beschikbaar voor extra begeleiding"
 - "Sommige leerkrachten vinden hoogbegaafdheid een 'luxe' probleem"
 - "Zwakke leerlingen vallen eerder op....."
 - "Sociaal-emotionele ontwikkeling begeleiden is lastig..."

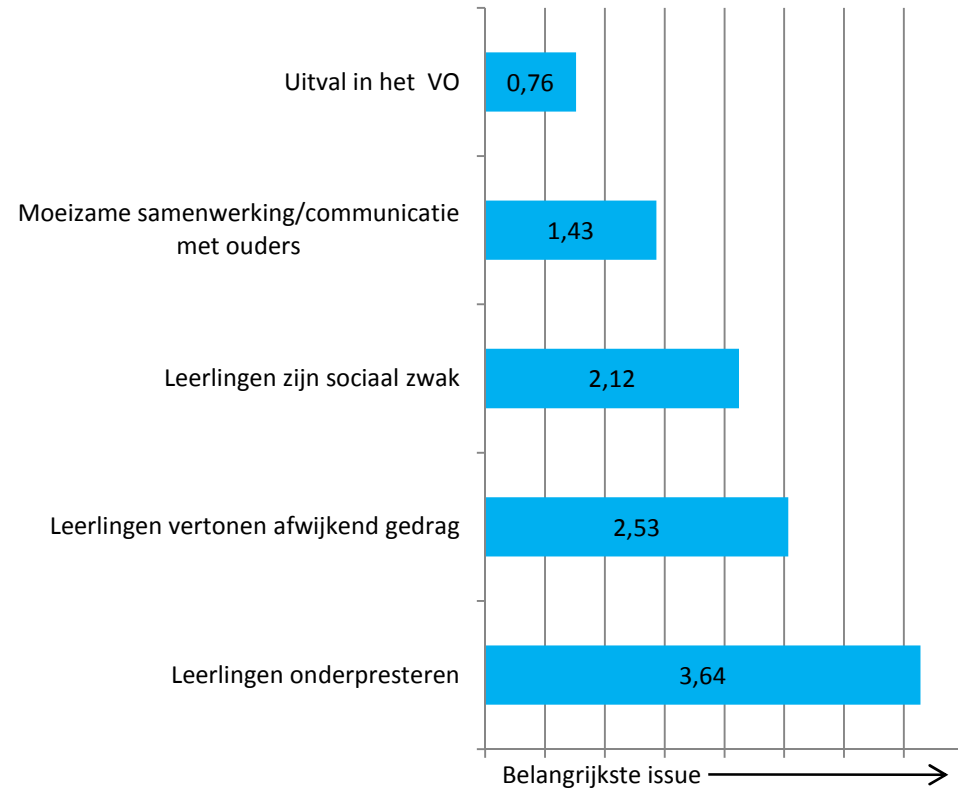
Wat is organisatorisch het grootste knelpunt bij het begeleiden van +leerlingen op uw school?

Onderpresteren is een belangrijk aandachtspunt

- Het onderpresteren van hoogbegaafde leerlingen wordt als belangrijkste issue gezien, gevolgd door het vertonen van afwijkend gedrag
- Gemaakte opmerkingen:
 - “Grootste struikelblok is het perfectionisme van de meerbegaafde leerlingen, waardoor ze niet ‘experimenteren’ met de gekregen extra opdrachten. Wij hebben behoefte aan opdrachten die veilig en toch uitdagend zijn net als goede begeleiding op soc. emotioneel vlak.”
 - “We zijn erg bezig met onderpresteren. Hoe moet je een leerling testen als er sprake is van onderpresteren? Welke tests zijn aan te raden? Zijn methodegebonden toetsen wel goed om af te nemen bij een onderpresteerder?”
 - Als specifiek aandachtspunt komen leerlingen met het syndroom van Asperger naar voren

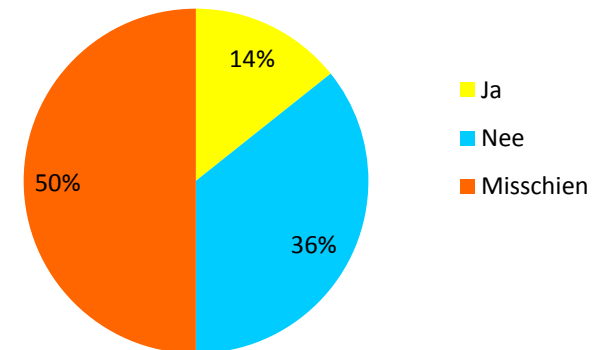
Welke zaken ondervindt uw school m.b.t. hoogbegaafde leerlingen?

Veel scholen weten nog niet of ze een project voor hoogbegaafden zullen opzetten in het kader van de subsidieregeling

- Een aantal scholen blijkt onbekend te zijn met de subsidieregeling of geeft aan hier weinig van af te weten
- Een beperkt aantal scholen weet nu al dat ze een subsidieaanvraag zal indienen (14%), de helft van de scholen weet dit nog niet. Ruim 1/3 van de scholen geeft aan geen project te zullen opzetten in het kader van de subsidieregeling

Gaat uw school een project opzetten in het kader van de subsidieregeling?

Contact

Marijn van Herel, Productief
mvanherel@productief.nl
tel. 010-2142566